

*Секція 2: Організаційно-економічні засади підвищення ефективності
використання земельних ресурсів*

Мовчан Т.В.

*к.е.н., доцент кафедри землеустрою та кадастру
Одеського державного аграрного університету
Одеса, Україна*

Варфоломеєва О.А.

*ст. викл. кафедри геодезії та природокористування
Одеського державного аграрного університету
Одеса, Україна*

Булишева Д.В.

*к.е.н., асистент кафедри геодезії та природокористування
Одеського державного аграрного університету
Одеса, Україна*

**НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗВИТКУ
РЕКРЕАЦІЙНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ В КОНТЕКСТІ
ЕКОЛОГІЗАЦІЇ МІСТОБУДІВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ВІДПОВІДНИХ
ТЕРИТОРІЯХ**

З врахуванням існуючих трансформаційних процесів, відносин організаційно-економічного розвитку, земельних відносин, вдосконалення відповідних процесів стає дедалі актуальнішим. Першочерговим завданням на шляху до забезпечення сталого організаційно-економічного розвитку земель є формування досконалої інституційної основи та екологізація. Аналізуючи сучасні тенденції інституційного підґрунтя в системі екологізації, можна відзначити, що саме рекреаційні території є землями, які можуть забезпечити узгодження екологічних, соціальних та економічних векторів розвитку.

Наукові здобутки еколого-економічних аспектів забезпечення раціонального використання рекреаційних земель на сучасному етапі земельної реформи висвітлені у працях Александрової А.Ю., Богіри М.С., Бистрякова І.К., Горлачука В.В., Добряка Д.С., Дорош О.С., Кривова В.М., Новоторова О.С.,

Третяка А.М., Черчик Л.М. – водночас питання розвитку та напрямки підвищення ефективності екологічного управління рекреаційним землекористуванням в системі земельних відносин потребують подальшого поглибленого дослідження та вдосконалення.

Метою дослідження є визначення шляхів розвитку та пропозиції щодо вдосконалення містобудівної політики на рекреаційних територіях в контексті екологізації рекреаційної діяльності.

Визначаючи основні аспекти природокористування, варто відзначити, що специфічний тип їх використання спостерігається у населених пунктах, їх скупченнях, а також зонах їх впливу - міських агломераціях. Поняття «агломерація» в його широкому загальноприйнятому сенсі введено у інституційне поле Указом Президента України «Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні». Наразі в Україні, поняття «агломерація», «міська агломерація» є досить поширеним і вживаним у науці, але, нажаль, не законодавчо закріпленим.

Рекреаційна територія, за визначенням науковців [1], розглядається як складова земельного фонду, що використовується в туризмі, лікуванні та відпочинку; система взаємопов'язаних природних, природно-соціальних і соціальних компонентів, функціонування яких покликано забезпечувати рекреаційний попит населення, отже ототожнюється з поняттям земель, що функціонально використовуються для рекреації незалежно від правового статусу. В свою чергу рекреаційні угіддя є частиною землі, що відрізняється від сусідніх угідь способами господарювання для рекреаційних потреб та є об'єктом управління.

Важливість існування у складі міських агломерацій прилеглих до міст територій обумовлена тим фактом, що відповідні землі повинні виконувати певні рекреаційні, обслуговуючі, природоохоронні та екологічні функції, які велике місто не здатне здійснювати самостійно із-за свого промислового, економічного та господарського розвитку. Приміські зони знаходяться у тісній функціонально-територіальній взаємодії з містами, тому в межах приміських

зон, як порівняно менш освоєних та рухомих територій, необхідне врахування всіх факторів їх майбутнього розвитку. Рекреаційне спрямування даних територій є необхідною умовою для подальшого раціонального природокористування та розвитку міських агломерацій.

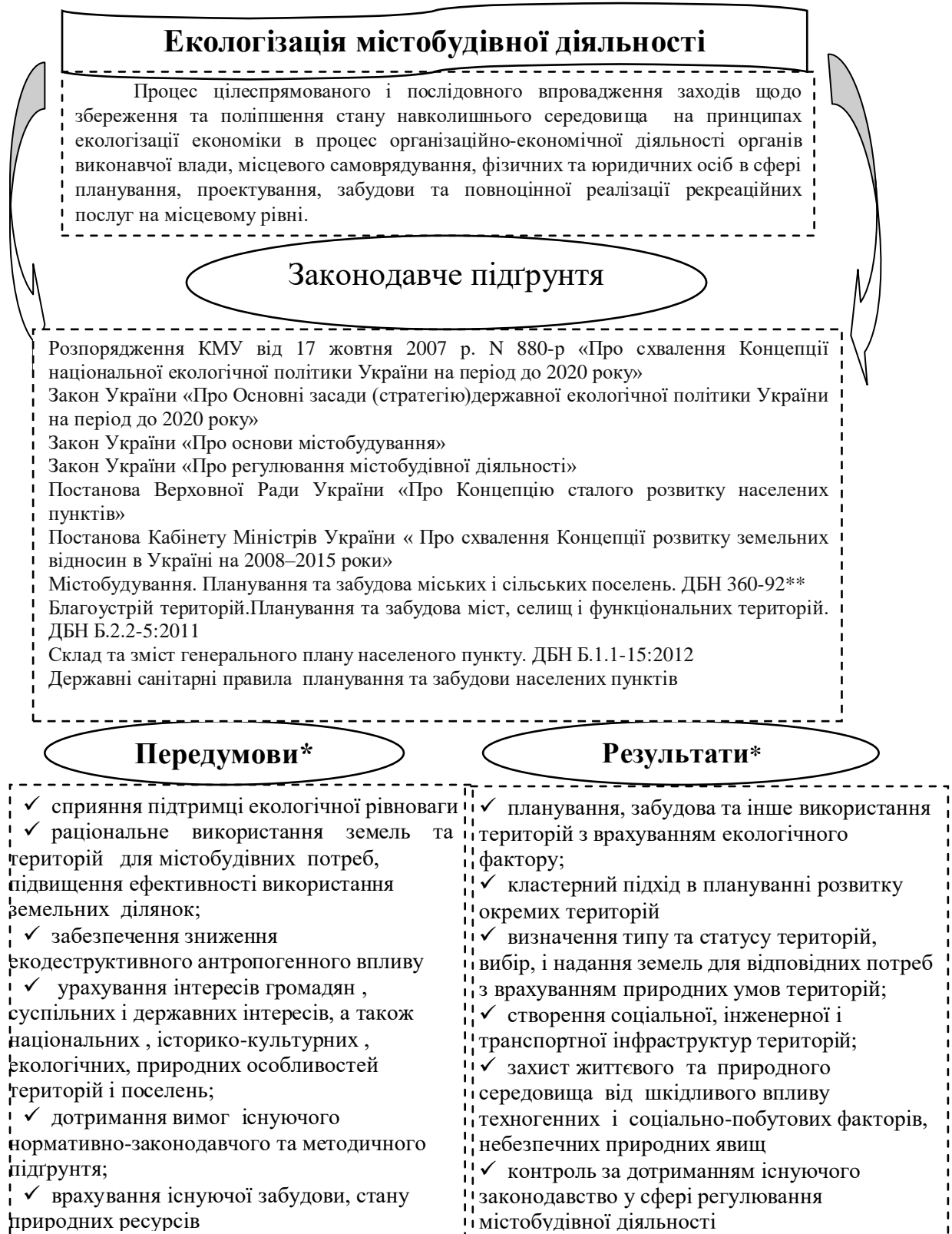
В контексті націленості на задоволення нових сучасних екологічних потреб суспільства, актуальним вбачається впровадження інноваційних рішень розвитку суспільних відносин, а саме екологізації. М.Ф. Реймерс визначає поняття екологізація як „процес неухильного і послідовного впровадження систем технологічних, управлінських та інших рішень, що дозволяють підвищувати ефективність використання природних ресурсів і умов у поєднанні з покращенням, чи хоча б із збереженням якісних характеристик природного середовища (або середовища життя взагалі) на локальному, регіональному і глобальному рівнях (від окремо взятого підприємства до техносфери в цілому)” [2].

Туниця Ю.Ю. під екологізацією економіки має на увазі інтродукцію природоохоронних і природовідновлювальних імперативів безпосередньо в усі ланки господарського (ринкового) механізму, в економічну теорію, в економічну систему [3].

В контексті екологізації суттєвим напрямом державної підтримки територіальної раціоналізації є впровадження та забезпечення екологізації містобудівної діяльності, що характеризується цілеспрямованим збереженням й поліпшенням навколишнього природного середовища, у сфері планування, проектування, забудови, визначення видів експлуатації територій і поселень.

Під екологізацією містобудівної діяльності ми розуміємо процес цілеспрямованого і послідовного впровадження заходів щодо збереження та поліпшення стану навколишнього середовища на принципах екологізації економіки в процес організаційно-економічної діяльності органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, фізичних та юридичних осіб в сфері планування, проектування, забудови та повноцінної реалізації рекреаційних

послуг на місцевому рівні. Вимоги та вектори впровадження процесів екологізації містобудівної діяльності наведені на рисунку 1.

*систематизовано автором на підставі [4]

Рис. 1. Інституційне підґрунтя екологізації містобудівної діяльності

Отже головними напрямками державного екологічного управління рекреаційним природокористуванням міських агломерацій повинно стати:

- екологічне оздоровлення деградованих природних об'єктів, рекреаційних територій та, як наслідок, і стабілізація екологічного стану держави;
- відновлення природно-ресурсного потенціалу рекреаційних земель міських агломерацій, заощадливе природокористування;
- формування національної екологічної мережі рекреаційних територій;
- забезпечення екологічної безпеки рекреаційних земель, зменшення антропогенного тиску і забруднення відходами;
- екологізація загальних функцій управління рекреаційним землекористуванням міських агломерацій;
- екологізація соціально-економічного розвитку, впровадження принципів збалансованого розвитку;
- розвиток національного та міжнародного екологічного партнерства у сфері рекреації та туризму.

Враховуючи вищевикладені аспекти стану та умов розвитку рекреаційної сфери, формування комплексної програми екологічного управління з урахуванням напрямку екологізації містобудівної діяльності може стати дієвим механізмом підвищення його ефективності.

Література:

1. Бейдик О.О. Словник–довідник з географії туризму, рекреалогії та рекреаційної географії / О.О.Бейдик. – К.: “Палитра”, 1998.–130 с
2. Реймерс Н.Ф. Цена равновесия. – М.: Агропромиздат, 1987. – 64 с.
3. Туниця Ю.Ю. Сучасний маркетинг у контексті проблем екологізації ринкової економіки/ Ю.Ю.Туніця // Науковий вісник: Екологізація економіки та освіти як чинник сталого розвитку суспільства. – Випуск 15. – Львів, 2005. – с.14–22.
4. Про основи містобудування: Закон України від 16 листопада 1992 року № 2780–ХІІ // Відомості Верховної Ради України. –1992. – 52. – ст.683.